

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет економічний

Кафедра фінансів

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ
І СТВОРЕННЯ БІЗНЕСУ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26.08. 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фінансова грамотність і створення бізнесу
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Солоджук Тетяна Василівна, к.е.н., доц. Мигович Тетяна Михайлівна
Контактний телефон викладача	+380990983240
E-mail викладача	tetiana.solodzhuk@cnu.edu.ua , tetiana.myhovich@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/994308fa5339f0b526fe
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри
2. Анотація до курсу	
Фінансова грамотність – це набір навичок, які допомагають керувати грошовими потоками, формувати фінансові плани, уникати боргів та досягати фінансових цілей. Також це здатність правильно оцінювати доходи й витрати у бізнесі, розуміти, як працюють заощадження, інвестиції, кредити і фінансові інструменти. Розвиток бізнесу в Україні є необхідною умовою для успішного розвитку економіки, залучення до підприємницької діяльності значної частини населення й переходу до інноваційного типу економічного розвитку. Тому дисципліна «Фінансова грамотність і створення бізнесу» є актуальною й відповідає сучасним вимогам ринку. Структура курсу побудована таким чином, щоб студент міг засвоїти як теоретичні положення, так і практичні навички формування та управління фінансовими відносинами бізнесу. Знання та вміння, набуті при вивченні предмету можуть бути використані студентами для планування майбутнього, відкриття своєї справи, забезпечення економічної її стабільності, інвестування, вміння оцінити ризики та вигоди у бізнесі.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета дисципліни - формування у майбутніх бакалаврів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо ефективного управління особистими фінансами підприємця (бізнесмена) у контексті підвищення рівня його фінансової грамотності. Завдання (цілі) вивчення дисципліни: - з'ясувати сутність та складові фінансової грамотності; - ознайомити студентів з формами грошей та порядком проведення грошових розрахунків в сучасних умовах. - описати алгоритм реєстрації та організації підприємницької діяльності; - розглянути особливості формування капіталу та управління грошовими активами; - окреслити джерела формування доходів суб'єкта господарювання; - розглянути загальні правила оподаткування бізнесу; - з'ясувати основні умови здійснення банківських операцій, особливості електронних платежів та використання платіжних карток.; - сформувати системне бачення щодо порядку проведення оцінки ефективності ведення бізнесу - охарактеризувати критерії та індикатори фінансової безпеки суб'єкта господарювання.	

4. Програмні компетентності та результати навчання				
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Здатність до діагностики стану фінансових систем (фінанси суб'єктів господарювання). Здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них.				
5. Організація навчання				
Обсяг курсу – 90 год.				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		10		
семінарські/практичні		20		
самостійна робота		60		
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни	
3-8	Для усіх спеціальностей	2-4	вибіркова	
6. Тематика навчальної дисципліни				
Тема, план		Кількість годин		
		лекція	практичне заняття	самостій на робота
ТЕМА 1. Теоретичні основи фінансової грамотності		1	2	7
ТЕМА 2. Форми грошей в обігу. Зайнятість і підприємництво (бізнес)		1	2	7
ТЕМА 3. Активи і пасиви підприємства		1	2	7
ТЕМА 4. Фінансові результати суб'єкта господарювання		1	2	7
ТЕМА 5. Системи оподаткування підприємства		2	4	8
ТЕМА 6. Банківські послуги та платіжні послуги		2	4	8
ТЕМА 7. Інвестування коштів та ведення бізнесу		1	2	8
ТЕМА 8. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів економічних відносин		1	2	8
Разом		10	20	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система
оцінювання
навчальної
дисципліни

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою. Знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

“відмінно” 90-100 балів– студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;

“добре” 70-89 балів– студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв’язках;

“задовільно” 50-69– студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;

“незадовільно” 0-49 балів – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS за такою схемою:

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25	незадовільно (з обов’язковим повторним курсом)	F

Вимоги до
письмових робіт

Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту.

Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.

Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Практичне заняття включає проведення контролю знань, умінь, навичок та компетентностей, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язання задач з їх обговоренням, вирішення контрольних завдань, їх перевірку та оцінювання. Зазвичай з кожної теми лекційного курсу на практичні заняття виносять задачі, які дають змогу студенту ширше застосувати здобуті знання та підготуватися до самостійного виконання домашнього завдання. Оцінки, які отримав здобувач вищої освіти за практичні заняття, вносяться до журналу навчальної групи та враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Загальна оцінка за всі види робіт має бути не менша, ніж 25 балів.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60 годин. Студентам пропонується виконання протягом семестру завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/994308fa5339f0b526fe). Самостійна робота здобувачів освіти передбачає: 1) підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять); 2) самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом та проходження тестування за результатами опрацювання; 3) підготовка індивідуального завдання. Тестування по кожній темі проходить у дистанційній системі навчання. Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання. Метою підготовки індивідуального завдання є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.
7. Політика курсу	

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами відповідно до «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію. наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309, редакція 3) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp->

<content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Академічна доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності ґрунтується на положеннях та принципах документів, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти і викладачів університету:

Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”

Посилання на ресурси на сайті університету: <https://cutt.ly/mC2ff1C>

Відвідування занять є важливою складовою навчання.

Можливість та порядок відпрацювання пропущених здобувачем занять регламентується Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)

Посилання на ресурс: <https://cutt.ly/bC2b8YQ>

Неформальна освіта.

Зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін проводять за заявою здобувача вищої освіти на ім'я декана факультету на підставі сертифіката про практику/стажування або сертифіката про проходження тренінгу, семінару, вебінару тощо.

Заяву про зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін здобувач вищої освіти подає протягом перших 10 робочих днів від початку семестру задля того, щоб у випадку відмови у зарахуванні він зміг пройти підготовку з відповідної дисципліни в повному обсязі.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти регламентовано Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.)

Не беруть до уваги результати неформального навчання та не присвоюють кредити з дисциплін, що не відповідають вимогам відповідної освітньо-професійної програми щодо формування запланованих компетентностей.

Під час зарахування результатів неформального навчання зберігають раніше отриману оцінку навчальних досягнень студента (якщо така відображена в документах).

Посилання на ресурс: <https://cutt.ly/6C2AbI1>

Додаткові бали

При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, результати виконання і захисту індивідуальних та самостійних робіт, експрес- контролю у формі тестів тощо.

Отримання додаткових балів здобувачем можливе у разі виконання додаткових індивідуальних завдань за темами та у терміни попередньо погоджені з викладачем. Перелік індивідуальних завдань до курсу міститься у робочій програмі навчальної

дисципліни та методичних рекомендаціях.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково- дослідній роботі (роботі

конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали (Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019

р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)

Посилання на ресурс: <https://cutt.ly/bC2b8YQ>

8. Рекомендована література

Основна

- 1.Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт.кол.; К., 2019. 272 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : https://drive.google.com/file/d/1sX0_yXLchhQ_pj_QLyakgbpGqo5Sdf0K/view
- 2.Мигович Т.М. Солоджук Т.В. Методичні рекомендації до проведення тренінгу для педагогічних працівників на тему «Фінансова грамотність». Івано-Франківськ, 2021. 91 с.
- 3.Солоджук Т.В., Мигович Т.М. Методичні рекомендації до проведення тренінгу для педагогічних працівників на тему «Підприємництво. Організація підприємницької діяльності». Івано-Франківськ, 2021. 58 с.
- 4.Фінансова грамотність: навч. посіб. / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Вид. 2-ге, випр. і доп. К., 2013. 311 с.
- 5.Солоджук Т.В. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник. Івано-Франківськ. 2023. 237с.
6. Фінансова грамотність для підприємців. URL
7. Солоджук Т.В. Методичні рекомендації до організації практичних занять, самостійної роботи, поточного та підсумкового контролю з дисципліни «Фінансова грамотність в бізнесі». Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. 2024. 52 с.

Допоміжна

8. Дудчик О. Ю., Матвійчук І. О. Фінансова грамотність населення: теоретичні аспекти, проблеми і перспективи поліпшення в Україні. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 31. С. 631-635. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/96.pdf
9. Повод, Т. (2021). Фінансова грамотність населення як пріоритетна умова успішного розвитку держави. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, (9), 84-90. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.9.11>
10. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021: звіт за результатами дослідження для DAI Global LLC, Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору». 2021. 80 с. URL : http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2021/10/Ukraine_2021_Financial-Literacy-Survey-Report-UA.pdf
11. Ломачинська І. А. Фінансова грамотність як основа оптимізації фінансової поведінки в умовах глобальної трансформації [Електронний ресурс] / І. А. Ломачинська. Режим доступу : http://onu.edu.ua/uk/science/sp/announcer_onu/economics/econom16_20.
12. Радзішевська Д. В. Підвищення фінансової грамотності населення України як один із пріоритетів державної політики на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Д. В. Радзішевська. Режим доступу :

<http://www.academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Radzishevska.pdf>.

13. Фінансова грамотність [Електронний ресурс] Режим доступу:

https://www.youtube.com/watch?v=VrB940dviuk&ab_channel=%D0%9E%D0%BB%D1%8C%D0%B3%D0%B0%D0%91%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%B9

14. Сімейний бюджет [Електронний ресурс] Режим доступу :

<https://simeinyi-budzheta/familybudget/how-to-save-money/>

ладач _____доц. Солоджук Т.В.

**В
ик**